

EVALUATIE GESPECIALISEERD JONGERENWERK PERIODE 2017-2020 GEMEENTE EDAM-VOLENDAM.

Proces

In het coalitieakkoord 2017-2022 wordt de Singelwijk in Edam als een van de beleidsmatige prioriteiten benoemd. Dit komt voort uit het feit dat de Singelwijk al geruime tijd te maken heeft met complexe sociale problematiek, waarin verschillende achtergronden en identiteiten een rol spelen maar ook de fysieke opbouw en indeling van de wijk een thema is. Gelet op de aard van de problematiek was het destijds wenselijk om jongerenwerk in te zetten.

Per 2017 is het gespecialiseerd jongerenwerk in onze gemeente dan ook gestart met een pilot in de Singelwijk. Medio september 2017 zijn de eerste ervaringen en resultaten van deze pilot gerapporteerd aan de gemeente. De conclusie hierin luidde onder meer dat de behaalde resultaten van het jongerenwerk boven verwachting lagen en een duurzame en waardevolle impuls bleek te zijn in de Singelwijk. Door het onder meer wekelijks organiseren van (sport)activiteiten werd de jeugd op positieve wijze bezig gehouden in hun eigen leefomgeving. Ook was er sprake van een afname van het aantal overlast- en politiemeldingen aangaande jeugdoverlast.

De resultaten die destijds door het jongerenwerk geboekt werden én de bestuurlijke wens om het gespecialiseerd jongerenwerk te continueren, hebben het college en gemeenteraad doen besluiten om de opdracht qua uren uit te breiden en voort te zetten tot 2021. Met ingang van 1 juli 2018 is door middel van een Europese aanbesteding de opdracht gegund aan de toenmalige uitvoerder. Hiermee werd de opdracht voortgezet voor de gehele gemeente en niet alleen voor de Singelwijk.

Gedurende 2019 bleven ondanks meerdere gesprekken met de uitvoerder de resultaten uit. Tijdens de zomer 2019 is de samenwerking, met wederzijds goedvinden beëindigd. De werkwijze en visie sloten niet meer aan bij de vraag van de gemeente. De behoefte aan gespecialiseerd jongerenwerk in Edam-Volendam bleef wel overeind, zeker gezien de eerder behaalde resultaten, het samenkomen van diverse groepen jeugd op straat en de daaruit voortkomende vraagstukken.

Na een korte zoektocht is in de Alliantie Kansrijk (samenwerking tussen Sport-Koepel en Club- en Buurthuiswerk Edam-Volendam) i.s.m. onderaannemer LINK (projectorganisatie die jongerenwerk als expertise heeft) een nieuwe uitvoerder gevonden. De periode augustus 2019 tot 1 oktober is ingezet om de transitie van de opdracht zo soepel mogelijk te laten verlopen. Het aantal uren inzet werd gehalveerd maar om escalatie te voorkomen bleef er inzet in de Singelwijk en tijdens de kermissen. In deze periode heeft overdracht plaatsgevonden en is een plan opgesteld om het jongerenwerk te herijken om wel de gewenste resultaten, communicatie en samenwerking te kunnen halen. Met ingang van 1 oktober kon de nieuwe uitvoerder LINK van start voor een periode tot 31 december 2020. Per januari 2020 was het team op sterkte en is veel inzet geweest op ambulante werk (contact leggen en groepen in kaart brengen), continueren van succesvolle activiteiten, aansluiting vinden bij het zorgteam, opstarten van jongerencoaching en is de samenwerking met politie nieuw leven ingeblazen.

Halverwege maart 2020 gooide Corona roet in het eten. Gezien de unieke situatie heeft het jongerenwerk zich dienstbaar opgesteld en zijn flexibiliteit getoond door samen op te trekken met handhaving en politie om de extra ogen en oren te zijn op straat. Activiteiten konden door coronamaatregelen geen doorgang vinden, de uren werden voornamelijk ingezet op straat. Per juni 2020, met het versoepelen van de maatregelen, is het jongerenwerk weer terug gegaan naar de in het plan geschetste setting en werkzaamheden.

Doelstellingen Jongerenwerk

Het is de gezamenlijke doelstelling van de gemeente en het jongerenwerk, om vanuit contact met jongeren en de wijk, het geluk en de leefbaarheid in de wijken en buurten te vergroten. Negatieve levenspatronen van jongeren worden (voortijdig) herkend en onderbroken door het bieden van hulp/ondersteuning of toeleiding naar passende hulpverlening (Zorg en Veiligheid) en een alternatief aanbod (Preventie en activiteitenaanbod). De doelstelling is uitgewerkt in een aantal projectdoelstellingen, welke hieronder uitgeschreven worden met daarbij de behaalde resultaten.

In deze evaluatie worden de resultaten en verantwoording van de huidige uitvoerder naar voren gebracht. De behaalde resultaten met betrekking tot het aantal jeugd overlastmeldingen bij de politie zijn wel over de gehele periode 2017-2020 inzichtelijk gemaakt (bijlage 1a).

Resultaten

Zorg en Veiligheid:

Het jongerenwerk biedt ambulante ondersteuning en individuele begeleiding op basis van de volgende projectdoelstellingen:

1) Het jongerenwerk signaleert problematieken vroegtijdig en preventief. Door middel van informatie, advies, (lichte) ondersteuning en in samenwerking met het gemeentelijk zorgteam kan ook op- of afgeschaald worden waardoor snel en passend bij de leefomgeving en belevingswereld van jongeren zwaardere en duurdere casuïstiek kan worden voorkomen.

Het signalerende werk gebeurt op straat, tijdens activiteiten en in het netwerk. Met lichte ondersteuning en advies konden veel hulpvragen worden verholpen. Denk hierbij aan hulp bij zoeken naar een baantje, schoolproblematieken, relationele geschillen en laagdrempelige alcohol & drugs voorlichting. Soms kon een vraag niet met een luisterend oor en gezond verstand worden opgelost. In 2020 heeft het jongerenwerk in een warme overdracht 3 multi-probleem casussen aangedragen bij het zorgteam. Inmiddels zijn 2 casussen daarvan ook opgeschaald naar Top-X (overleg waarbij jongeren worden besproken die in contact zijn met politie en/of justitie). Na een aanloop om tot een goede samenwerking te komen met het zorgteam en zorgpartijen zijn ook de eerste 3 casussen in een afschaalmodel bij jongerencoaching ondergebracht om zorgprofessionals te ontlasten.

2) Het Jongerenwerk levert op basis van een vertrouwensrelatie een positieve bijdrage in het activeren en motiveren van jongeren om aan hun toekomst te gaan werken. Tijdens een individueel begeleidingstraject werkt de jongerenwerker als coach intensief samen met de jongere bij het oplossen van problematiek.

Sinds 1 oktober 2019 zijn er 11 individuele begeleidingstrajecten verzorgd door het jongerenwerk. De inhoud van de trajecten varieerde van begeleiding naar sport, begeleiding terug naar school/werk tot bijzonder intensieve gezinsinterventies met de-escalatiebegeleiding en zelfs tot het verzorgen van nachtopvang. Daarbij is de bereikbaarheid, ook buiten kantoortijden, en bereidheid om 's avonds laat te acteren essentieel geweest en door de geholpen gezinnen als zeer waardevol betiteld. Het verschil van inhoud heeft ook zijn weerslag in de hoeveelheid uren die in een begeleidingstraject gestoken moeten worden. Waar een begeleiding naar sport of werk met 2 a 3 uur per week in 2 maanden vaak kan worden afgerond vraagt een multi-probleemcasus zo'n 250- a 300 uur en kan tot een half jaar duren of zelfs langer duren.

3) Het Jongerenwerk draagt bij aan het voorkomen en verminderen van jeugdoverlast in de leefomgeving. De absolute meerwaarde ten aanzien van overlastbestrijding ligt in het beïnvloeden van (overlastgevend) groepsgedrag en het in afstemming met de omgeving bieden van alternatieven.

Het jongerenwerk is actief op straat in alle kernen en wijken van de gemeente Edam-Volendam. Hierbij worden locaties en groepen jongeren in kaart gebracht zowel positief als negatief. De verdeling van incidentmeldingen legitimeert de gemeente brede inzet van (ambulant) jongerenwerk in plaats van alleen focus op de Singelwijk. Natuurlijk komt de omgeving van de Piramide en Singel, met recent een steekincident, naar boven in Edam maar denk bijvoorbeeld ook aan de overlast in het middengebied n.a.v. vernielingen bij de Mariakapel en recente onrust daar, incidenten op Marinapark of Oude Kom (vooral in de weekeinden) in Volendam. Gelukkig kennen de kleinere kernen relatief minder meldingen maar ook daar speelt wel eens wat en de daar wonende jeugd verdient ook aandacht.

Bij het voorkomen van overlast en aanpak van groepen ligt de rol van het jongerenwerk vooral op het segment dat nog niet is afgegleden naar crimineel gedrag. Als een jongere helaas eenmaal via criminaliteit de weg naar sensatie of gemakkelijk geld heeft gevonden is begeleiding/coaching zeer lastig. Het is aan het jongerenwerk om jongeren vroegtijdig in beeld te krijgen en uit te zoeken waarom een jongere bepaald gedrag vertoont of waarom hij/zij zich wil aansluiten bij overlast gevende/criminele jongeren. Het jongerenwerk probeert om een gedragsverandering teweeg te brengen en de jeugdige te laten aansluiten bij positievere rolmodellen,

activiteiten of vrijetijdsbesteding die deze wel naar een gezonde toekomst leidt. Hierbij wordt de samenwerking gezocht met ouders, CJG en/of partijen die daar iets in kunnen betekenen. Voorkomen dat jongeren in situaties komen waarbij het gevaar is om af te glijden is natuurlijk altijd beter. Daarom is het jongerenwerk gebaad bij een zo groot en divers mogelijk aanbod maar kan dit onmogelijk binnen eigen uren creëren. Bij (positieve)activiteiten sluit het jongerenwerk aan om te adviseren hoe de aantrekkingskracht voor jongeren te vergroten en zo minder jeugd “doelloos” op straat te hebben. Bij negatief gedrag spreekt het jongerenwerk de jeugd aan op hun gedrag en, indien nodig, wordt bemiddeld met inwoners die overlast ervaren. Daarnaast worden de ambtenaren openbare orde en veiligheid(OOV) geïnformeerd. OOV is gebaad bij een goed beeld op overlast gevende of zelfs criminele jongeren/groepen binnen de gemeente om zijn spilfunctie in de integrale aanpak van problematieken goed te kunnen vervullen.

Jongerenwerk heeft deel genomen aan overleggen omtrent overlast locaties (bijvoorbeeld rondom seniorencomplex Ije). Toen een overlast gevende groep neer streek op de tribune van EVC in Edam heeft het jongerenwerk actief bemiddeld en een tijdelijk alternatief gerealiseerd nabij buurthuis De Singel.

Op basis van de politiecijfers (Bijlage 1a) zien we dat de overlastmeldingen rondom jeugd in 2018 en 2019 relatief stabiel te noemen is. De cijfers in 2020, januari tot en met mei, laten een afwijkend beeld zien. Hier liggen meerdere oorzaken aan ten grondslag, onder andere een onrustige oudejaarsnacht en de jeugd heeft elkaar tijdens de afgelopen maanden vanwege Corona (nog) vaker op straat opgezocht waarbij de meldingsbereidheid van omwonenden groter geworden lijkt.

4) De jongerenwerkorganisatie is een betrouwbare en representatieve ketenpartner. Zij neemt deel aan de gemeentelijke overlegstructuren en wordt daarmee een volwaardig onderdeel van het bestaande netwerk. *Het Jongerenwerk neemt deel aan TOP X, overleg tussen samenwerkingspartners van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en gemeentelijk Zorgteam. Deelname van het jongerenwerk en de samenwerking is binnen verschillende casussen waardevol gebleken. Interne en externe partners zijn bevraagd naar hun ervaringen in het samenwerken met de huidige aanbieder. De resultaten hiervan vindt u in bijlage 1b.*

Preventie en activiteitenaanbod:

Het jongerenwerk biedt, zoveel als mogelijk in samenwerking met partners, aanvullende dienstverlening tijdens activiteiten voor de jeugd op basis van de volgende projectdoelstellingen:

- 1) De dienstverlening is passend bij de leefomgeving en belevingswereld van jongeren in alle kernen van de gemeente.
- 2) De dienstverlening draait om het creëren van een binding met de samenleving, waarbij de behoefte en inbreng van jongeren belangrijk is. Het toeleiden naar school en/of werk en activiteiten rondom ontspanning en ontmoeting zijn hier een belangrijk onderdeel van. De dienstverlening kenmerkt zich in de sleutelwoorden; verdiepen, verbreden, verbinden en verduurzamen.
- 3) De jongerenwerker vervult de intermediair functie voor jongeren naar zijn omgeving.
- 4) De activiteiten van het Jongerenwerk worden samen met jongeren georganiseerd. De jongeren worden actief aangemoedigd om te participeren in de samenleving. Jongeren ervaren dat zij deel kunnen uitmaken van de samenleving en daarbij ook iets te winnen hebben door middel van het aanbieden van ruilmiddelen.
- 5) De activiteiten van het Jongerenwerk zijn aanvullend op of zijn onderdeel van het programma Kansrijk (met als onderdeel LEF).

Link jongerenwerk opereert onder de vlag van Alliantie Kansrijk (samenwerking tussen Sport-Koepel en Club- en Buurthuiswerk Edam-Volendam) en vindt daarin twee belangrijke partners voor vrijetijdsbesteding/sport en cultuur/welzijn. Ondanks dat het structurele aanbod door programma Kansrijk groot mag worden genoemd ontplooit het jongerenwerk op specifieke doelgroepen aanvullende activiteiten.

Met de young leaders groep (programma waarin tieners verantwoordelijkheid wordt bijgebracht) is een eindactiviteit georganiseerd. Sport kwam sterk naar boven als wens van deze jonge doelgroep. Het jongerenwerk speelt nu in op deze wens door wekelijks voor de jonge doelgroep (12-16jr) in de Singelwijk de

Sporttruck te laten komen. Deze vrachtwagen met mobiel fitnesscentrum en andere sport & spel wordt goed bezocht en trekt per editie 15 tot 20 tieners uit de wijk. De begeleidende sportinstructeur gaat de hangplekken af om jeugd aan het sporten te krijgen.

Voor de oudere doelgroep (16+ jr) wordt er zaalvoetbal gefaciliteerd. Belangrijk hierbij is dat het jongerenwerk bij de nieuwe start na oktober 2019 bij alle activiteiten voor deze leeftijdsgroep als stelregel "participatie in de organisatie door jongeren" heeft opgenomen. Jongerenwerk ondersteunt en faciliteert (huurt bijvoorbeeld de zaal) maar jongeren zijn zelf verantwoordelijk voor het binnen de regels blijven van de activiteit. Daarmee leren we jeugd niet alleen "voor wat hoort wat" en eigen verantwoordelijkheid maar ook dat positief gedrag loont en dat "als je iets wilt er gerust een hoop mogelijk is". In de zelfde lijn, maar nu om overlast voor te zijn, is met jeugd uit de Singelwijk tijdens Ramadan buitenvoetbal georganiseerd. Enkele jongeren verzorgden per avond de verlichting en begeleiden samen met de ambulante jongerenwerkers de activiteit. Waar het normaal klachten "regende" in deze periode bleef het nu bij een enkel incident.

Het jongerenwerk heeft een adviserende rol gespeeld om LEF-activiteiten en voorlichtingscampagne beter aan te laten sluiten bij de doelgroepen. Coördinatie van het jongerenwerk heeft zitting genomen in een onder bewoners ontstaan initiatief, gesteund door de raad van kerken, dat wil werken aan leefbaarheid in de kernen met in het bijzonder aandacht voor het welzijn van jeugd. Het jongerenwerk investeert in het opbouwen van netwerk in de wijken (zowel personen als organisaties) en goed contact met de scholen, woningbouw, moskee/kerken en sportclubs. Om de gemeente goed te kunnen informeren over wensen en behoeftes van jongeren is halverwege 2020 een participatieplatform voor jongeren opgericht. Deze groep, met inmiddels 8 leden, dient als klankbordgroep op tal van onderwerpen. Het is de verwachting dat dit platform ook de basis zal leggen voor activiteiten aanbod dat nu nog ontbreekt.

Link-Preventie zal in het najaar van 2020 starten met preventie en voorlichting op de scholen nadat eerder dit jaar met scholen is besproken hoe we voorlichting beter aan te laten sluiten bij de belevingswereld van de doelgroep.

Verantwoording Alliantie Kansrijk aan de gemeente

De totale omvang van de opdracht bedraagt 57,5 uur op wekelijkse basis. Hoewel dit minder dan 2fte is voor de gehele gemeente bestaat het team van jongerenwerkers uit 5 deeltijd professionals. Dit om zoveel mogelijk dagen/avonden van de week iemand inzetbaar te hebben en een brede verzameling van kwaliteiten en vaardigheden binnen een team te verzamelen. Er is een indicatieve verdeling op de domeinen Zorg, Veiligheid en preventie/activiteiten aanbod van het aantal uren met de uitvoerder afgesproken. Het aantal uren mag niet worden overschreden. Het is echter wel mogelijk om te schuiven met uren tussen de verschillende domeinen indien dit goed gemotiveerd en noodzakelijk is.

Afstemming en verantwoording vindt maandelijks plaats door middel van een inhoudelijk en contractgesprek. Daarnaast worden door uitvoerder 2 wekelijks schriftelijk inhoudelijke verslagen geleverd. Deze verslagen geven een algemeen beeld van de uitgevoerde werkzaamheden en ontwikkelingen in de wijken. Tevens wordt de voortgang van de contractafspraken bijgehouden in het volgsysteem Best Value Pointer. In geval van incidenten waarbij acuut inzet nodig wordt direct contact opgenomen met de gemeente.

De verantwoording gedurende de Lockdown heeft er iets anders uitgezien dan in contract is afgesproken. De situatie vroeg een intensievere samenwerking. Toezicht op naleving van de opgelegde maatregelen zijn in samenwerking met o.a. Handhaving opgepakt. De Jongerenwerkers waren veelal de ogen en oren in de wijk.

Conclusie

Op basis van de evaluatie kunnen we concluderen dat het jongerenwerk, ondanks de korte periode dat zij in onze gemeente actief zijn, op diverse onderdelen vooruitgang heeft geboekt voor onze jongeren en hun omgeving.

De politiecijfers (Bijlage 1a) laten zien dat de overlastmeldingen rondom jeugd in 2018 en 2019 relatief stabiel te noemen zijn. De cijfers in 2020, januari tot en met mei, laten een afwijkend beeld zien. Hier liggen meerdere oorzaken aan ten grondslag, onder andere een onrustige oudejaarsnacht en de jeugd heeft elkaar tijdens de afgelopen maanden vanwege Corona (nog) vaker op straat opgezocht waarbij de meldingsbereidheid van omwonenden groter geworden is. Ondanks een stijging van de meldingen heeft het jongerenwerk diverse resultaten behaald waaronder het vroegtijdig en preventief signaleren van problematiek, doorverwijzen en coachen van jongeren en hun ouders, en ook het activeren van jongeren om aan hun toekomst te gaan werken. Dit én verschillende interventies hebben bijgedragen aan een verdere escalatie van problematiek in wijken.

Het jongerenwerk heeft gedurende de intelligente lockdown periode, in nauwe samenwerking met de politie en handhaving, de situaties op straat en de bekende hangplekken rustig en beheersbaar weten te houden. Sinds de versoepeling zien we dat de druk, net als in de rest van het land, groter is geworden op de jongerenwerkers. De overlastmeldingen nemen toe (zowel in omvang als zwaarte) en ouders en andere samenwerkingspartijen weten hen ook beter te vinden. Zo worden de jongerenwerkers vaker gevraagd om jongeren te coachen die niet in staat zijn hun problemen zelfstandig op te lossen, met als doel hun leven en toekomst weer op de rit te krijgen.

Ouders en buurtbewoners geven aan dat zij de jongerenwerkers als steunend ervaren mede omdat ze goed zijn in het aanspreken van de jeugd op straat waarbij zij ook overwicht laten zien. Ook wordt aangegeven dat ze vertrouwen hebben opgebouwd bij de jeugd en zelfs een voorbeeldfunctie zijn.

Door te blijven investeren in de werkrelatie met de huidige aanbieder is hun inzet zeker gesteld voor een periode waarin het jongerenwerk meer dan ooit nodig is vanwege de huidige onzekere en onrustige maatschappelijke situatie. Als meest in het oog springend denken we hierbij aan de recente incidenten in Middengebied en Singelwijk in onze gemeente.

Alles overwegende biedt dit vertrouwen voor de toekomst en is nu het moment om een vervolgstap te maken ten behoeve van de samenwerking tussen de gemeente en de huidige uitvoerder. Voor de komende periode is het jongerenwerk de aangewezen partij om in samenwerking met politie en boa's een bijdrage te leveren aan het preventief en repressief versterken van de leefbaarheid in wijken. Daarnaast blijft men op de verschillende domeinen actief in de gehele gemeente.